

Բ Ա Ն

Ի ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ Ս՝ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Ս. Հայկազունք, տեսէք ՚ի դաշտն Լրտազու
 Ի՞նչ գողում գողում ի՞նչ ձայն զէնքերու .
 Օտղիանց դարաստան սուր կը շողողայ
 Երկինք ու երկիր կարծես կը դողայ :
 Քաջաց մարմիններ յարիւն ապաժոյժ
 Ղիթաւալ կէնան յազգէն խուժադուժ .
 Հայոց կտրիճներ թափին տարածամ,
 Ինչպէս տերեւներ կը թափին յաշնան :
 [Յերկնից դէպ Սասիս լոյս կը շողողայ]
 Իսկ յերկիր պարսից շանթեր կը տեղայ .
 Ըստ գոյժ է Հայոց սեւ օր սեւ տարի,
 Օ՛յ ահա անկան որդիք իւր արի :

Մ. Ոչ այդպէս, ո՛չ, եղբայր իմ,
 Թէպէտ արեամբ թանկագին,
 Լոյս ծագեցաւ մեր ազգին .
 Խաւար Պարսից աշխարհին :
 Կը տեսնե՞ս դու այն սուրբ արեան վտակներ,
 Կենդանութեան համար թափեն անդ քաջեր .
 Յող շահեկան լինին նոքա Հայրենեաց,
 Որով բուսնին իրենց նման քաջք արանց :
 Պ. Ինչո՞ւ սոսկաւ գողումներէն, քաջորդի,
 Փողոց ձայնք են ազգարարող մեր սրտի .
 Օ, արթուցանել ճգնին թմրած մեր սրտեր
 Որ ազգութեան կանգնիմք պաշտպան անվէհեր :
 Ղիթաւալ գետին փռուած մարմիններ
 Սեր գոյութեան համար զոհ են անձնուէր .
 Ի սէր ազգին յօժարակամ այս ճենձեր
 Լստուածութեան հաճոյական է նուէր :

Գ. Քաջն Վարդան տեսէք ի՞նչպէս սիրտ առեր,
 Պարսից վերայ կը յարձակի անվէհեր .
 Տեսէք ահա ջարդեց աջ կողմ գնդին վատ,
 Տեսէք ի՞նչպէս վնասան մարմինք աստ և անդ :
 Գողաց գոհէ որպէս ամպրոպ շանթաձիգ,
 Թշնամեցն ոտք փախուտ խնդրէ, բայց և չիք
 Հնար փախչիլ, պաշարումն է խիստ սաստիկ,
 Թուլցան, լըքան այն ոխերիմ վատ ազգիք :

Ս. Ո՛հ կորովին ահա խորէն կը խոյանայ խայտալով,
Խաւարասէր թշնամւոյն սո՛ժ, բա՛ խորասկեց և կորով,
Հա՛ բողբոց թշնամւոյն զօրքն իրրեւ պարիսպ անթափանց,
Կտրեց խալառ փրկութեան յոյսն անոնց սրտէն մարդախանձ:

Գ. Ընդ՝ արին տեսէ՛ք Ըրտակ, ինչպէ՛ն սլանայ իբր արծուի,
ժանտ Պարսիկներն ինչ բուռն ուժով ցանկեց ցրուեց զերթ փոշի.
Ըրիական իւր յարձակմանց ո՛վ կրնայ դէմ դնել ո՛վ.
Սուրբ թերաքամ կիյնան Պարսից թոյլ ձեռքերէն դողալով:

Մ. Օգրմանալի Տաճատն հապա չէ՛ք տեսներ դուք Հայրդիք,
Ըյն շահատակն սքանչելի Տղմուտ թափեց շատ Պարսիկ.
Հայրենասէր սիրտ քաջերու իբրեւ պողպատ անթափանց,
Չազդեր կարծես սուր, տէգ, նիզակ արեանարբու թշնամեաց:

Պ. Ընդ հմայեակն իմաստութեամբ խոհական
Շքան քրաւ և տուաւ թափ զօրութեան.
Ետի կողմէն զարկաւ գնդին Սասանեան,
Սուր սլաքներ թափեց գլխին անսպասան:

Գ. Հրաշակերտ ներսեհին չէ՛ք նայիր,
Ի՛նչպէս շուտ իւր գնդով ժիրաժիր.
Եւ ջարդէ պարսից զօրքն անցարիր,
Վ իրաւորք դեռ ճգնին ի նանիր:

Ս. Ըհա մանուկն իմ՝ Վահան
Ըհա եկաւ յըրեւան,
Սիրտն աղգասէր եռանդուն,
Վահան է կուրծքն աննկուն:
Օտվուն պեաց դէմ կանգուն
ժայռի մը պէս դիմացիուն
Փշրեց ջարդեց նիզակներ
Գետին անկան սուր նետեր:

Գ. Ըրդարն Ըրսէն անսպասելի փայտեան
Ի սէր կրօնի և աշխարհին Ըրամեան
Երակ կտրած՝ անիրաւին դէմ վառուած՝
Հրդեհի պէս տոչորեց գունդ Սասանեանց:

Յառաջագէմն Գարեգին յառաջացաւ աներկիւղ,
Իւր հարազատ եղբայրներով և գունդ մի Հայ զօրքերով,
Ընկաւ թէպէտ. բալց շատ Պարսիկ գիթաւաւ տապալեց,
Նախանուէր զո՛հ հաճելի զանձն Ընմահին նուիրեց:

Ս. Ըյն, ինչ կ'ըսէք, աղատն Հայոց ազատ որդիք
Ըյսպէս անկան դաշտի վերայ դուք կը հրճուիք.
Գարնան ծաղկունք նոցա արեան մէջ թառամին,
Կարծես կողման այն կարիճներն փռուած գետին:

Մ. Ըւար այր դաշտն հանգիստարան է մրձանաց,
Ըւ մրձանակն առին քաջերն, ազնիւ որդիքն Հայկազանց.

Ղ. Ճմարտութիւնն երբ անարիւն ընտելացաւ աշխարհի,
 Ետտուածորդին Յիսուս անգամ ահա վկայ 'ի Խաչի,
 Սարտիրոսաց այս զոհն եղաւ Փրկիչ Հայոց աշխարհին .
 Նահատակաց արեան կաթիլք վարդակարմիր ծաղկանց պէս
 Օլորդ ու պսակ Լիկեղեցւոյ, փառք ու պարծանք եղան մեզ .
 3. Բաջ լիցուք ճն Հայ որդիք
 Վարդանանց սիրտն ընդունիմք,
 Պահեմք նոցա սուրբ աւանդ
 Կրօնքն , ազգութիւնն , անաղարտ :

Մ . Վ . Մարտիրոս :

Ե Ր Կ Ո Ւ Խ Օ Ս Ք

ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՊԱՇՏՕՆԵՒՅ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

(Հարաւնակութիւն և վերջ , տես թիւ 1)

Օ .

Պ Ճ Ն Ա Ս Ի Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Եկեղեցւոյ պաշտօնէից ՊՃՆԱՍԻՐ
 ՐՈՒԹԵԱՆ չք գիտեմք ինչ մեկնութիւն
 տալու է . եթէ բուն պճնասիրութեան
 նշանակութեամբ հասկանամք , չք վայ
 երբ կրօնաւորին , քանզի ամօթ է .
 իսկ ուրիշ մեկնութիւն չեմք կարող
 տալ , քանզի պատրուակած պիտի լի
 նիմք : Երբ որովհետեւ պճնասիրու
 թիւնը կրօնաւորին չք վայեր , հարկ
 է ուրեմն նշաւակել նորա անպատկառ
 երեւոյթքը :

Պճնասէրը ունայնամիտ է . ճշմա
 րիտ իմաստութիւնն ու առաքինու
 թիւնը չք բնակիր ունայնամիտ զար
 դասիրին սրտին ու մտքին մէջ . ուստի
 յիմար է նա՝ որ խնենշութեամբ հա
 գուիլ շքուիլ կը սիրէ :

Հանդերձը մարմնոյ ծածկութիւն հա
 մար է , ինչ հարկ կայ աւելորդ հան
 դերձներով բեռնաւորիլ եւ ծաղրելի
 զարգերով պճնիլ՝ քանի որ պարզ հան
 դերձ մի մեր պէտքը կարող է հոգալ :

Սարգուն ճշմարիտ զարդն է իւր
 հազւոյ կատարելութիւնք , համես
 տութիւնը , առաքինութիւնն ու ի
 մաստութիւնը , և սոցա կը վայելէ ըն
 ծայիլ արժանաւոր փառք և վայելուչ
 պատիւ : Պճնասէր եղողը այս ամեն
 կատարելութենէ զուրկ լինելը կը
 յայտնէ . քանզի չունենալով ճշմարիտ
 արժանիք և իրական վայելութիւն ,
 կուղէ արտաքին շքեղութեամբ փառք
 ու պատիւ ստանալ , բայց իրեն պէս
 պակասամիտներու զարմանքը միայն
 կրնայ գրաւել . այլ իմաստնոց առաջեւ
 ծաղր ու ծանակ կը լինի Սերայրսած
 ներէն չք կարծուի թէ գձձութիւնը
 կը պաշտպանեմք և անոր բարոյական
 հանգամանք կրնծայեմք . ոչ , այլ մեր
 խօսքը չափաւորութեան , պարզու
 թեան և համեստութեան համար է :

Պճնասիրութիւնը կանացի հանգա
 մանք մի է . կարծեմ բաւական ամօթ
 է մարդու մը որ կը զիջանի կանանց

պէս արձնելու մոտադրութիւն դարձը
նել, Կոնստնց մէջ անգամ երբ չափա-
զանց վայելչասիրութեամբ արձնազոր
դեպ մէկը տեսնեմք, նորա վերայ բա-
րի համարումն չեմք ունենար. անհա-
մետ, լիտի և այլն կանուանեմք. այլ
արձնասէր մարդն ի՞նչ անուանեմք,
հապա արձնասէր կրօնաւորն ի՞նչ ա-
նուանեմք . . . :

Ինչո՞ւմեստ ու զարդամիլ կանայք
իրենց արդ ու զարդովը կուղեն զարս
հրապուրել, նոցա կիրքերը գրգռել
և մեղաց սւ մոլութեան որոգայթին
մէջ ձգել, որ սատանայի գործ է և ոչ
մարդու, ուրիշ խելացիները զգուա-
նօք աչքերնին կը դարձնեն. իսկ ան-
միտները կապչին ու բերանաբաց կը
նային՝ առանց զգալու իրենց հոգւոյն
և սրտին մէջ ընդունած վէրքին ցաւը,
որ քաղցկեղն օդէս կը ճարակի և կը
խոցուտ մարմինն ու հոգին և կապա-
կանէ գեղեցիկ վարքն ու բնաւորու-
թիւնը: Իսկ երիտասարդք ալ կը պրճ-
նին իրենց աշխարհամոտութիւնը ցոյց
տալու, և թերեւս զարդամիլ կանանց
համամիտ լինելնին յայտնելու և ա-
նոնց խորհրդոց պատասխանելու հա-
մար, որով երկուքն ալ իրենց մոքի
դատարկութեան և սրտի ապականուե-
հաւատութիւն տուած կը լինին: Սակայն
եկեղեցւոյ պաշտօնեայն ի՞նչ վախճանի
համար կը զարդարուի. և թէ նպատա-
կը վերոյիշեալները չեն, ուրեմն ի՞նչ են.
և եթէ արձնասիրութիւնը ասանկ ան-
պարկեշտ ու հեշտախտային խորհուրդ-
ներ կը պարունակէ, ամօթ չ'եկեղե-
ցականին որ այսպիսի անսուրբ խոր-
հուրդներով զբաղել և այս կերպ զգ-
ուելի կարծիքներ հրաւիրել իւր վերայ:

Պճնասիրութիւնը վտանգաւոր մո-
լութիւններէն մին է, զոր խափանել
կը պարտի եկեղեցականը և ոչ թէ իւր
օրինակովն ալ քաջալերել: Որչափ

հարուստներ փճացուցած է արձնա-
սիրութիւնը և քանի՞ աղքատներ յու-
սահատեցուցած է. միթէ անոնց պա-
տասխանատու չ'են եկեղեցւոյ պաշ-
տօնեայք, որ չ'են խրատել և փնտա-
կորութիւնը ցոյց տար. մանաւանդ
արձնասէր կրօնաւորք, որ իրենց օրի-
նակով թելադրել կը հանդիսանան:

Կը յիշէք անշուշտ, Հարք, որ Ս.
Պատրիարք Հայրիկը արձնասիրութեան
դէմքարող մի տուաւ. և օրիորդ մի
լրագրաց միջոցաւ պատասխանեց թէ
“Նախ քու եկեղեցականներդ խրատե-
լ և զգուշացուր”. և նոյն յօդուածին
մէջ նկարագրած էր արձնասէր կրօնա-
ւորը իւր բոլոր խենչէ կերպարանօքն
ու լիտի շարժմամբ. չ'ը պատկառե-
ցա՞ք զարդասէր Հարք: Եթէ այսպի-
սի անարգութիւններէ ամօթ չ'էք կրեր,
կը նշանակէ թէ դուք ձեր պատիւը կը
բուսած էք. վասն զի ինչպէս ըսած է իւ-
մաստունին մէկը թէ, “Ով որ պատի-
ւը կորսնցնելէ կը վախնայ, այնպիսին
իւր անձը անկարգութիւններէ կը զսպէ
և անպատուութենէ կը զգուշանայ, իսկ
անգամ մի զայն կորսնցնողը կը համար-
ձակի առանց ամօթոյ ամեն չարիք
գործելու”: Նոյն օրիորդը թէ՛ր զար-
դասէր է, այդպէս ընելով թէպէտ իւր
անուղղացութիւնը յայտնեց, սակայն
դուք չ'էք խղճեր, որ պատճառ տուիք
նորա այդ համարձակութեան. և չ'ը
համոզուեցա՞ք տակաւին որ ձեր օրի-
նակովը գեղձման առաջնորդած էք մը
ղովուրդը և պատասխանատու էք նո-
ցա չարեաց, մեղաց և մոլութեանց:

Երբ Յիսուս Քրիստոս վայ կը կար-
դար կեղծաւոր Փարիսեցիներուն՝ նո-
ցա արձնասիրութեան համար, երբ կը
նախատէր ու վար կը զարնէր նոցա փա-
ռաւոր ու երեւելի հանդերձներով
չըջելու բաղձանքը, միթէ մեզ համար
բացառութիւն ըլլաւ. “Հանդերձի